

คำนำ

"การวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ 4 (Analysis and Organization of Information Resource IV : IS 315)" เล่มนี้ เป็นตำราประกอบการศึกษากระบวนวิชา IS 315 ซึ่งได้เรียบเรียงขึ้น โดยได้ปรับปรุงเนื้อหาให้ทันสมัยสอดคล้องกับวิวัฒนาการด้านโครงสร้างของระบบการจัดหมวดหมู่ พร้อมทั้งแก้ไขและเพิ่มเติมเนื้อหาในส่วนที่สำคัญ ซึ่งนักศึกษาจำเป็นต้องเรียนรู้และทำความเข้าใจ เพื่อนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองในการใช้คู่มือและการกำหนดเลขหมู่หนังสือตามระบบการจัดหมวดหมู่หนังสือแบบห้องสมุดรัฐสภาอเมริกัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สาระสำคัญของตำราโดยทั่วไป ส่วนใหญ่เน้นในเรื่องของลักษณะและส่วนสำคัญต่าง ๆ ของคู่มือการจัดหมู่หนังสือระบบห้องสมุดรัฐสภาอเมริกัน การแบ่งย่อยของแต่ละหมวด ลักษณะของคำสั่งต่าง ๆ ภายในส่วนที่เป็นรายละเอียดของเลขหมู่ การใช้เลขคัดเตอร์ และตารางประเภทต่าง ๆ เพื่อการจำแนกและขยายเลขหมู่ให้ละเอียดและเฉพาะเจาะจงยิ่งขึ้น ลักษณะของบัญชีหัวเรื่องมาตรฐานของห้องสมุดรัฐสภาอเมริกัน การกำหนดหัวเรื่องของห้องสมุดรัฐสภาอเมริกัน ตลอดจนการใช้แผนการจัดหมวดหมู่ของระบบห้องสมุดรัฐสภาอเมริกันกับการจัดกลุ่มของสารสนเทศบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และการปรับเปลี่ยนรูปแบบของการแผนการจัดหมวดหมู่และบัญชีหัวเรื่องมาตรฐานของห้องสมุดรัฐสภาอเมริกันจากรูปของสื่อสิ่งพิมพ์ไปอยู่ในรูปของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์

ตำรากระบวนวิชา IS 315 เล่มนี้ได้ปรับปรุงรูปแบบให้เป็นตำราที่นักศึกษาใช้ศึกษาด้วยตนเองได้ ในแต่ละบทประกอบด้วยสาระสำคัญ จุดมุ่งหมาย ส่วนสรุปเฉพาะบท แบบฝึกหัดทบทวนได้บท โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบทที่ 6 มีแบบฝึกหัดทบทวนท้ายหมวดของแต่ละหมวด เพื่อเป็นการทบทวนความรู้เกี่ยวกับใช้คู่มือหมวดต่าง ๆ ในการจัดหมู่หนังสือระบบห้องสมุดรัฐสภาอเมริกัน การทำแบบฝึกหัดในหมวด A – Z นี้ จำเป็นต้องใช้คู่มือการจัดหมู่หนังสือประกอบการวิเคราะห์เลขหมู่และกำหนดเลขหมู่เสมอ ทั้งนี้เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจและทักษะทั้งในด้านทฤษฎีและด้านการปฏิบัติให้กว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น

ผู้เขียนหวังว่า ตำราเล่มนี้คงจะเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางที่ดีให้แก่ นักศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และบรรณารักษ์บัณฑิตามสมควร

รองศาสตราจารย์เพชรภรณ์ จันทร์สุตร

รองศาสตราจารย์เพชรภรณ์ จันทร์สุตร

จุดมุ่งหมายของการเรียนวิชา IS 315 การวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ 4 (Analysis and Organization of Information Resource IV)

กระบวนวิชา IS 315 นี้เป็นวิชาหนึ่งในกลุ่มวิชาเฉพาะด้านบรรณารักษศาสตร์ เป็นกลุ่มวิชาการวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ ประกอบด้วย การทำบัตรรายการและการจัดทรัพยากรสารสนเทศ การที่ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ได้กำหนดให้นักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์และนักศึกษที่สนใจเรียนกระบวนวิชาที่เกี่ยวข้องกับการจัดทรัพยากรสารสนเทศเรียนกระบวนวิชานี้ เนื่องจากปัจจุบันนี้ทรัพยากรสารสนเทศทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะอยู่ในรูปของสื่อสิ่งพิมพ์หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต จะได้รับการจัดกลุ่มหรือกำหนดให้มีสัญลักษณ์แทนเนื้อหาสาระของเอกสาร เพื่อประโยชน์ในการเข้าถึงและการค้นหาสารสนเทศ อีกทั้งยังมีห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาและห้องสมุดเฉพาะหลายแห่งได้จัดทรัพยากรสารสนเทศขององค์กร โดยการ ใช้ระบบการจัดหมู่หนังสือแบบห้องสมุดรัฐสภาอเมริกันอย่างแพร่หลาย

ดังนั้น ผู้เรียนจะได้รับความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการใช้คู่มือการจัดหมู่หนังสือระบบห้องสมุดรัฐสภาอเมริกัน ตลอดจนได้มีโอกาสฝึกฝนทักษะในการวิเคราะห์และกำหนดเลขหมู่หนังสือในระบบการจัดหมู่หนังสือแบบห้องสมุดรัฐสภาอเมริกันด้วย

หัวข้อเนื้อหาที่กำหนดสำหรับการเรียนวิชา IS 315 มีดังนี้

1. ประวัติและวิวัฒนาการของระบบการจัดหมู่หนังสือแบบห้องสมุดรัฐสภาอเมริกัน
2. การใช้คู่มือการจัดหมวดหมู่หนังสือระบบห้องสมุดรัฐสภาอเมริกันในการกำหนดเลขหมู่หนังสือ
3. การใช้ตารางจำแนกเลขของห้องสมุดรัฐสภาอเมริกันและการใช้เลขตัดเคอร์ในการกำหนดเลขหมู่หนังสือและเลขผู้แต่ง
4. การกำหนดหัวเรื่องของห้องสมุดรัฐสภาอเมริกัน
5. การใช้แผนการจัดหมวดหมู่ของระบบห้องสมุดรัฐสภาอเมริกันสำหรับทรัพยากรสารสนเทศบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

วิธีการเรียนวิชา IS 315

เนื่องจากกระบวนการวิชาการวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ 4 (IS 315) นี้ เป็นวิชาที่นักศึกษาจะต้องทำความเข้าใจและฝึกฝนทักษะภาคปฏิบัติควบคู่ไปกับการศึกษาความรู้ในทางทฤษฎี เพราะการฝึกปฏิบัติจะช่วยให้นักศึกษาเข้าใจลักษณะและวิธีการใช้คู่มือการจัดหมู่หนังสือระบบห้องสมุดรัฐสภาอเมริกันและวิธีการกำหนดเลขหมู่ในหมวดต่าง ๆ ได้กระจ่างยิ่งขึ้น ดังนั้นจึงใคร่ขอสรุปวิธีการเรียนเพื่อให้ทราบและเป็นแนวทางแก่นักศึกษา ดังนี้

1. ศึกษาโครงสร้างและส่วนสำคัญต่าง ๆ ของแต่ละหมวดรวมทั้งทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายและลักษณะของส่วนสำคัญเหล่านั้น
2. ศึกษาขอบเขตและลักษณะของการแบ่งย่อยของแต่ละหมวด
3. ศึกษาวิธีการใช้เลขคัดเตอร์ประเภทต่าง ๆ เพื่อการขยายเลขหมู่หนังสือให้ละเอียดและเฉพาะยิ่งขึ้น
4. ศึกษาวิธีการใช้ตารางต่าง ๆ ที่ใช้เฉพาะในแต่ละหมวด
5. ทำความเข้าใจเกี่ยวกับคำสั่ง ๆ ที่อยู่ภายในส่วนที่เป็นรายละเอียดของเลขหมู่ (schedule) ของแต่ละหมวด
6. ฝึกปฏิบัติใช้คู่มือการจัดหมู่หนังสือระบบห้องสมุดรัฐสภาอเมริกัน โดยทำแบบฝึกหัดในแต่ละหมวด ตั้งแต่หมวด A – Z แบบฝึกหัดนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักศึกษารู้จักวิธีการวิเคราะห์เลขเรียกหนังสือ ศึกษาที่มาของเลขหมู่หนังสือและมีทักษะในการกำหนดเลขหมู่หนังสือ